

PROCEDUREBLAD BEHANDELING RAADSVOORSTEL

HET COLLEGE VERZOEKT U DIT RAADSVOORSTEL TE BEHANDELEN

ONDERWERP : Pilot wasbare luiers

ZAAKNUMMER : 2015-4133 **GERELATEERDE ZAAK** : 2015-3568

B&W VERGADERING : 1 december 2015

AGENDACOMMISSIE : 14 december 2015

RAADSVERGADERING : 28 januari 2016

PORTEFEUILLEHOUDER : dhr. F. (Frank) Niens

BEHANDELEND AMBTENAAR : Mariosé Meijerink-Booijink
telefoon: 06-20476125, e-mail: mariose.meijerink-booijink@raalte.nl

FATALE TERMIJN(EN) : n.v.t.

BIJLAGE(N):

(beslisdocumenten die meegezonden moeten worden)

1. Plan van aanpak pilot wasbare luiers

RAADSVOORSTEL

RAADSVERGADERING : 28 januari 2016

ZAAKNUMMER : 2015-4133

GERELATEERDE ZAAK : 2015-3568

ONDERWERP : Pilot wasbare luiers

VOOR INFORMATIE : Mariosé Meijerink-Booijink
telefoon: 06-20476125, e-mail: mariose.meijerink-booijink@raalte.nl

SAMENVATTING

De doelstelling van het afvalbeleid is om een hergebruik percentage van 75% te realiseren van het geproduceerde huishoudelijke afval in 2020. Op basis van de eerste halfjaarcijfers van 2015 komt het hergebruikpercentage dit jaar uit op 67%. Aanvullende maatregelen zijn nodig om het hergebruikpercentage te verhogen.

De sorteeranalyse 2014 tonen aan dat ongeveer 17% van het huishoudelijke restafval uit wegwerpluiers bestaat. In dit raadsvoorstel wordt gevraagd een eenmalig krediet beschikbaar te stellen om een pilot uit te voeren met het doel om het gebruik van wasbare luiers te stimuleren, zodat het percentage wegwerpluiers in het huishoudelijk afval afneemt.

BESLISPUNTEN

1. Het plan van aanpak 'pilot wasbare luiers' uit te voeren met als doelstelling het gebruik van wasbare luiers stimuleren, zodat het percentage wegwerpluiers in het huishoudelijk afval afneemt. De beoogde resultaten zijn:
 - a. 35 gezinnen gebruiken wasbare luiers gedurende de looptijd van de pilot (2 maanden);
 - b. 50% van de deelnemende ouders blijft de wasbare luier gebruiken na de pilot-periode
 - c. Een aantal ouders wil na afloop van de pilot ambassadeur worden en de wasbare luier actief promoten in de gemeente Raalte;
 - d. Zwangeren, ouders met jonge kinderen (t/m 2 jaar) en hun professionele omgeving weten dat er wasbare luiers bestaan, hoe ze gebruikt worden en welke voordelen dat heeft;
 - e. Haalbaarheid vaststellen van het gebruik van wasbare luiers op een kinderdagverblijf en wat daarvoor nodig is.
2. Hiervoor een eenmalig krediet van € 83.382 beschikbaar te stellen ten laste van de reserve egalisatie afvalverwijdering.

INLEIDING

De gemeente Raalte kiest voor een duurzame samenleving. Minder afval produceren, meer hergebruiken en minder restafval aanbieden is de kern van ons afvalbeleid, waarbij wij streven naar landelijke doelstelling: 65% hergebruik in 2015 en 75% hergebruik in 2020. Op basis van de eerste halfjaarcijfers van 2015 zal het hergebruikpercentage dit jaar op 67% uitkomen. Aanvullende maatregelen zijn nodig om het hergebruikpercentage te verhogen.

In de raadsvergadering van 29 oktober 2015 bent u geïnformeerd dat er een voorstel zou volgen om een pilot te gaan draaien om het gebruik van wasbare luiers te stimuleren bij (aankomende) ouders.

BEOOGD EFFECT

Afname van het geproduceerde huishoudelijke restafval door afname van de gemiddelde hoeveelheid wegwerpluiers in de sorteeranalyse t.o.v. de sorteeranalyse van 2014, en bewustwording in Raalte van de hoeveelheid huishoudelijk restafval dat inwoners produceren.

ARGUMENTEN

1.1 De uitgevoerde sorteeranalyse toont aan dat wegwerpluiers een relatief groot aandeel hebben in de samenstelling van het huishoudelijke restafval.

De uitgevoerde sorteeranalyse 2014 tonen aan dat ongeveer 17% van het huishoudelijke restafval bestaat uit wegwerpluiers. Deze uitkomst wordt onderschreven door de gegevens van de proef '100 gezinnen, 100 dagen, 100% afvalvrij' opgestart door de ROVA op 1 januari 2015 in Zwolle. Uit het nulonderzoek voorafgaand aan de proef bleek dat 27% van het restafval bestaat uit wegwerpluiers. Uit beide onderzoeken blijkt dus dat wegwerpluiers een relatief groot aandeel hebben in het huishoudelijke restafval. Het stimuleren van het gebruik van wasbare luiers kan op termijn het aandeel wegwerpluiers in het huishoudelijk afval verminderen, waardoor het percentage hergebruik stijgt.

1.2 De uitgevoerde pilot 'wasbare luiers' in de gemeente Hengelo is succesvol geweest.

In de gemeente Hengelo hebben 50 ouders gedurende 100 dagen wasbare luiers getest in de periode van 1 januari t/m 10 april 2015. De proef was opgezet om alternatieven te onderzoeken voor wegwerpluiers. De belangrijkste resultaten zijn:

- Voor 67% van de deelnemende ouders is de wasbare luier een alternatief voor de wegwerpluier (fulltime, dan wel parttime gebruik)
- Levert minder restafval op; waar ouders voor de proef 313 wegwerpluiers per dag gebruikten, gebruiken ze nu 130 wegwerpluiers per dag
- Bewustwording onder deelnemers t.a.v. 'afvalproductie' en 'afvalstromen'
- Wasbare luiers 'blind' kopen op internet is een obstakel voor ouders
- Beeldvorming is de eerste stap tot overgaan op wasbare luiers. Het beeld van de witte hydrofielendoek waar elke oma mee bekend is, leidt tot negatieve reacties. Maar de luier van toen is niet meer de luier van nu. Als mensen dat weten, zullen ze zich eerder openstellen voor het product.

1.3 De insteek van de pilot 'wasbare luiers' in de gemeente Raalte bouwt voort op de conclusies van de pilot in de gemeente Hengelo.

Op basis van de Hengelose proef is het uitgangspunt voor de Raaltese aanpak dat wasbare luiers daadwerkelijk een alternatief zijn voor wegwerpluiers. Er is dan ook voor gekozen om de pilot van de gemeente Hengelo niet 1-op-1 te kopiëren, maar om verder te bouwen op de uitgevoerde proef in de gemeente Hengelo. En conclusies / aanbevelingen vanuit de proef van de gemeente Hengelo mee te nemen in de aanpak van Raalte. De belangrijkste wijzigingen / aanvullingen zijn:

- a. De vervolgstap in de gemeente Hengelo is om organisaties rondom het jonge gezin te benaderen. In de Raaltese aanpak is ervoor gekozen om deze organisaties voorafgaand aan de proef te informeren en uit te dragen dat de wasbare luiers geen hydrofiel doeken zijn, zoals veel mensen denken. Het zijn hippe broekjes met inleggers, makkelijk in gebruik. Hiermee willen we bereiken dat deze organisaties zich ook openstellen voor wasbare luiers en dat daardoor een breder draagvlak in de Raaltese samenleving voor de wasbare luier ontstaat, voorafgaand, maar ook juist tijdens de proef.
- b. Een kinderdagverblijf is een belangrijke organisatie in het dagelijkse leven van veel jonge gezinnen. Ook hier worden uiteraard veel wegwerpluiers gebruikt. En ouders zien een

kinderdagverblijf als een professional die de zorg voor hun kind voor een dag / aantal dagen per week op zich neemt. In de Raaltese proef zal daarom de haalbaarheid worden onderzocht van het gebruik van wasbare luiers op een kinderdagverblijf en wat daarvoor nodig is.

- c. Enthousiaste ouders die ambassadeur willen worden om de wasbare luier na afloop van de pilot verder te promoten zijn belangrijk om op termijn ook daadwerkelijk te bereiken dat het gebruik van wasbare luiers toeneemt. Hiervoor is het van belang dat de ouders die deelnemen aan de proef ook echt gemotiveerd zijn. In Hengelo heeft de gemeente de wasbare luiers voorafgaand aan de proef ingekocht (gemiddelde pakketwaarde € 450) en gratis verstrekt aan deelnemende ouders. Indien ouders na afloop van de proef door wilden gaan, konden ze de luiers overnemen voor € 100. In de Raaltese proef kiezen we ervoor om ouders een eigen bijdrage van € 50 voorafgaand aan deelname van de proef te vragen. Indien ouders na afloop door willen gaan kunnen ze de luiers voor 50% van de nieuwprijs van het pakket overnemen van de gemeente.

1.4 Het plan van aanpak is in samenwerking met partijen uit de samenleving opgesteld en wordt ook met deze partijen uitgevoerd.

Het plan van aanpak is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende partijen uit de samenleving: ROVA, Generous Minds, Kaatje Katoen, individuele ouders, De Washand en Kinderdagverblijf 't Schoapie. Dit past bij onze nieuwe rol vanuit de gemeente in het kader van de overheidsparticipatie. De bindende factor is dat partijen de berg wegwerpluiers willen verminderen en op deze manier willen bijdragen aan een duurzame samenleving. Partijen hebben zich ook gecommitteerd aan het plan van aanpak en leveren een bijdrage aan de uitvoering van het plan van aanpak.

1.5 Het verminderen van het percentage wegwerpluiers in het huishoudelijk restafval kan op termijn een besparing opleveren in de afvalbegroting.

De prognose voor 2015 is dat er 3878 ton huishoudelijk restafval wordt aangeboden bij Rova. Uitgaande dat 17% van het totaal aangeboden huishoudelijk restafval wegwerpluiers zijn (op basis van de sorteeranalyses 2014), betekent dit 659 ton wegwerpluiers op jaarbasis. De kostprijs voor vervoer, overslag, verbranding en verbrandingsbelasting wordt naar de verwachting in 2016 naar beneden bijgesteld tot € 85 per ton (in verband met nieuw contract verbrander). Indien het lukt om op de langere termijn het percentage wegwerpluiers terug te brengen naar 0% betekent dit een besparing van € 56.015 (=659 * € 85). De voorgestelde pilot is de eerste stap richting het realiseren van deze mogelijke besparing.

1.6 Het verminderen van het percentage wegwerpluiers in het huishoudelijk restafval draagt bij aan de doelstelling van het afvalbeleid om een hergebruik percentage van 75% in 2020 te realiseren.

Wegwerpluiers zijn niet geschikt voor hergebruik en moeten worden verbrand. Indien het percentage wegwerpluiers omlaag gaat, betekent dit dat het percentage hergebruik omhoog zal gaan.

In de raadsvergadering van 29 oktober 2015 bent u geïnformeerd dat het resultaat van de aanpassing in de inzamelsystematiek (drankenkartons en blik uit het restafval) een hergebruikpercentage van 67% in 2015 oplevert, op basis van de 1^e half jaarcijfers.

Indien het lukt om op de langere termijn het percentage wegwerpluiers terug te brengen naar 0% betekent dit dat er 3219 ton (=3878 -/- 659) huishoudelijk restafval wordt aangeboden dat moet worden verbrand. Op basis van de prognose 2015 wordt totaal 9137 ton aangeboden afval hergebruikt. Het hergebruik percentage kan daarmee, op termijn, op 74% komen.

1.7 Het gebruik van wasbare luiers levert een besparing op voor ouders ten op zichte van het gebruik van wegwerpluiers.

Het gebruik van wasbare luiers levert over de gehele luierperiode van een kind een aanzienlijke besparing op. Op internet zijn verschillende berekeningen te vinden en de besparing ligt rond de € 500 (inclusief waskosten). De exacte berekening van de besparing is moeilijk te geven, omdat het afhankelijk is van verschillende factoren. Denk aan; het merk wegwerpluier, het aantal keer verschonen, de keuze voor tweedehands wasbare luiers of nieuwe, en wel of niet drogen in een wasdroger.

Maar zo weinig mogelijk luiers gebruiken, helpt het milieu het meest - en spaart geld uit. Uit onderzoek is gebleken dat in 1961 maar liefst 90% van de kinderen van 2½ jaar zindelijk was tegenover nog slechts 22% in 1997. Meerdere factoren spelen een rol, waaronder het type luier. Met een wasbare luier om voelt een kind wat het doet en dat is belangrijk voor het zindelijk worden. En eerder zindelijk, betekent minder luiers en dus een besparing.

2.1 Het voorstel past binnen de doelstelling van de reserve egalisatie afvalverwijdering.

De reserve afval is o.a. bedoeld om projecten die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen van het afvalbeleid, financieel te dekken.

KANTTEKENINGEN

Een eigen bijdrage van ouders kan leiden tot minder aanmeldingen

De financiële drempel (voorafgaand en na de proef) kan er toe leiden dat de aanmeldingen voor de proef in vergelijking tot de aanmeldingen in Hengelo een stuk lager zullen liggen. En dat na afloop van de proef minder ouders door zullen gaan. Het voordeel van de financiële drempel is dat er ouders mee zullen doen die niet alleen financieel gemotiveerd zijn, maar juist ook gemotiveerd zijn om de hoeveelheid afval die wordt geproduceerd te verminderen. Dit zijn ook de ouders die na afloop van de proef een goede ambassadeur kunnen zijn om wasbare luiers verder te promoten.

FINANCIËN

Het plan van aanpak is in samenwerking met partijen uit de samenleving tot stand gekomen en ook de uitvoering wordt met partijen uitgevoerd. Dit vraagt zowel van ons als van de samenwerkingspartners een financiële investering. De totale investering van de samenwerkingspartners voor de voorbereiding, de uitvoering en de nazorg wordt geraamd op € 155.454. In onderstaande tabel is opgenomen hoe dit bedrag is opgebouwd. Ook is de tabel opgenomen welke investering door de samenwerkingspartners wordt geleverd, hetgeen bijna 50% van de totale projectkosten is. Voorgesteld wordt de gemeentelijke investering ad € 83.382 ten laste te brengen van de reserve egalisatie afvalverwijdering. De maatregelen passen binnen de doelstellingen van de reserve.

	Investering gemeente	Investering partners	Totale projectkosten (gemeente € 83.382 en partners € 72.072):
Medewerking gemeente (projectleider, communicatieadviseur en vakspecialist afval)	€ 54.932		
Procesbegeleiding startavond door Ambitiosa	€ 1.600		
Ondersteuning Generous Minds		€ 20.592	
Medewerking ROVA		€ 8.316	
Medewerking Kaatje Katoen		€ 32.472	
Medewerking kinderdagverblijf		€ 10.692	
Communicatieproducten (folders / posters)	€ 4.000		
50% subsidie kinderdagverblijf (reservering)	€ 5.000		
35 pakketten (luiers en doekjes) Kaatje Katoen	€ 17.850		
Totaal	€ 83.382	€ 72.072	€ 155.454

VERVOLG

Indien u instemt met dit raadsvoorstel, wordt het plan van aanpak (bijlage 1 van het raadsvoorstel) uitgevoerd in samenwerking met de partners (ROVA, Generous Minds, Kaatje Katoen, Kinderdagverblijf 't Schoapie, wasserij De Washand). In het activiteitenplan (bijlage 1 van het Plan van Aanpak) zijn alle uit te voeren stappen opgenomen. De hoofdstappen zijn:

- Bekendheid geven aan de pilot
- (aankomende) ouders informeren en betrekken bij het concept wasbare luiers gedurende de hele pilotperiode (bijv. met een eigen Facebookpagina en andere (media)berichten).
- Professionele organisaties rondom jonge gezin informeren (denk aan 'centrum voor jeugd en gezin', verloskundige, kraamzorg, andere kinderdagverblijven)
- Werven van ouders die daadwerkelijk meedoen aan de pilot
- Informeren van ouders van deelnemende groep kinderdagverblijf
- Uitvoering pilot ouders en ook op kinderdagverblijf
- Inbedden ambassadeurschap
- Opstellen evaluatieverslag en voorstel vervolg

In april 2016 start de pilotperiode waarin individuele ouders en het kinderdagverblijf de wasbare luier 8 weken uit gaan proberen. In september komen wij bij u terug met het evaluatieverslag van de pilot en een voorstel voor het vervolg.

COMMUNICATIE

In deze pilot is communicatie en beeldvorming het belangrijkste onderdeel. De pilot wasbare luiers richt zicht op alle (aankomende) ouders. 35 hiervan worden gevraagd aan de pilot mee te doen, de rest wordt actief geïnformeerd en gestimuleerd en krijgen een platform (bv. Facebook) om informatie te krijgen en te delen. Ook de professionals rondom het jonge gezin moeten worden bereikt.

In het plan van aanpak is de communicatiestrategie opgenomen. Deze communicatiestrategie is vertaald in het activiteitenplan (bijlage 1 van het Plan van Aanpak).

BIJLAGEN

1. Plan van aanpak pilot wasbare luiers d.d. 19 november 2015

Burgemeester en wethouders van Raalte,

de secretaris
Karin Cornelissen

de burgemeester
Martijn Dadema

RAADSBSLUIT

RAADSVERGADERING : 28 januari 2016

ZAAKNUMMER : 2015-4133

GERELATEERDE ZAAK : 2015-3568

De raad van de gemeente Raalte,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 1 december 2015

Besluit:

1. Het plan van aanpak 'pilot wasbare luiers' uit te voeren met als doelstelling het gebruik van wasbare luiers stimuleren, zodat het percentage wegwerpluiers in het huishoudelijk afval afneemt. De beoogde resultaten zijn:
 - a. 35 gezinnen gebruiken wasbare luiers gedurende de looptijd van de pilot (2 maanden);
 - b. 50% van de deelnemende ouders blijft de wasbare luier gebruiken na de pilot-periode;
 - c. Een aantal ouders wil na afloop van de pilot ambassadeur worden en de wasbare luier actief promoten in de gemeente Raalte;
 - d. Zwangeren, ouders met jonge kinderen (t/m 2 jaar) en hun professionele omgeving weten dat er wasbare luiers bestaan, hoe ze gebruikt worden en welke voordelen dat heeft;
 - e. Haalbaarheid vaststellen van het gebruik van wasbare luiers op een kinderdagverblijf en wat daarvoor nodig is.
2. Hiervoor een eenmalig krediet van € € 83.382 beschikbaar te stellen uit de reserve egalisatie afvalverwijdering.

Aldus besloten in de vergadering van 28 januari 2016.

de griffier
Jan Bouke Zijlstra

de voorzitter
Martijn Dadema